

Sandra Baltkojytė

Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva

Vigilija Žiūraitė

Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva

NEMOKAMŲ KALBOS MOKYMOŠI PLATFORMŲ PANAUDOJIMAS SAVARANKIŠKO MOKYMOŠI PROCESE

Santrauka. Nors šiuolaikinių komunikacinių technologijų panaudojimas apima nuo nuotoliniu būdu inicijuojamų politinių revoliucijų iki individualiai prieinamų galimybių tobulėti, tačiau kol kas didesnis tyrėjų dėmesys yra skiriamas globaliesiems procesams, o individualaus jų panaudojimo galimybės lieka mažai tyrinėtoms. Tai lemia, jog šiame straipsnyje siekiama apžvelgti socialinių tinklų ir užsienio kalbų mokymosi sąveiką, kuri suteikia galimybių eiliniam interneto vartotojui įtvirtinti savo asmeninį tobulėjimą. Kviečiama pažvelgti į žmonių veiklą socialiniuose tinkluose ne tik kaip į pramogą, bet ir kaip į savišvietos bei savarankiško mokymosi galimybę. Atliktu tyrimu siekta atskleisti galimybes panaudoti nemokamas kalbos mokymosi platformas savarankiškame mokymosi procese. Atsižvelgiant į darbo rinkos tendencijas, kuriose vis dažniau išsiskiria poreikis mokėti vieną ar kelias užsienio kalbas, o daugiakalbystė tampa vis svarbesniu pranašumu, galima pastebėti, kad žmonės ieško įvairesnių būdų, kaip plėtoti kalbines kompetencijas. Šių dienų mobiliosios technologijos, sąveikaudamos su socialiniais tinklais, jau gali pasiūlyti visų kalbinės veiklos rūšių – skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo – integruotus mokymosi metodus, kurie leidžia vartotojo sąveiką ne tik su pačia programa, bet ir su kitais besimokančiais iš viso pasaulio. Atlikti kokybiniai struktūruoti interviu su respondentais iš Lietuvos atskleidė, kad nuotolinio užsienio kalbų mokymosi priemonių teikiama nauda yra neginčytina, ir pačių vartotojų itin vertinama, tačiau kol kas išmaniosios technologijos negali visiškai pakeisti tradicinių kalbos mokymosi būdų.

Pagrindinės sąvokos: nemokamos kalbos mokymosi platformos, mobiliosios programėlės, daugiakalbystė, šiuolaikinė visuomenė.

Įvadas

Sparti technologinio progreso pažanga sąlygoja pokyčius visuomenėje ir naujoves XXI a. kasdienybėje. Šiuolaikinės technologijos, skatinamos iš žmonių kylančio poreikio būti pasiekiamoms visur ir visada, į nusistovėjusią rutiną natūraliai skverbiasi vis giliau. Tradicinį bendravimą keičia skaitmeninės bendruomenės, kuriose dalyvavimas neįpareigojantis ir linksmas. Nors būtent turiningai leidžiamas laisvalaikis jau įvardintas pagrindine motyvacija naudotis socialiniais tinklais, tačiau socialinėms medijoms įtraukiant vis naujus visuomenės segmentus, išryškėja ir kitos galimos jų panaudojimo formos. Visuomenės grupės, atstovaujančios skirtingus interesus ir vertybes, ar siekiančios patenkinti

savo poreikius, tam pasitelkia socialines bendravimo priemones. Tai sąlygoja visiškai naujus, iki šiol netyrinėtus procesus, besireiškiančius iki šiol dar neregėtais mastais ir formomis. Nuo nuotoliniu būdu inicijuojamų politinių revoliucijų²⁰ ar operatyvių pagalbos iniciatyvų²¹ iki individualiai prieinamų galimybių tobulėti – šiuolaikinės komunikacinės technologijos pradėtos naudoti permairių vykdymui, tačiau kol didesnis tyrėjų dėmesys skiriamas globaliems procesams, individualaus panaudojimo galimybės lieka mažai atskleistos.

Kelių dešimčių metų patirtis atskleidė, jog tokio tipo procesams, tiek globaliems, tiek individualiems, palankiausia erdvė – socialinės medijos ir jų teikiamos panaudojimo galimybės. Universaliai prieinamų, nemokamų socialinių tinklų fenomenai vystantis, atsiranda vis daugiau iniciatyvų, efektyviai išnaudojančių jo teikiamą potencialą asmeninei vartotojo naudai. Milžiniška Kano Akademijos (angl. *Khan Academy*) sėkmė²², nuolatos augantis susidomėjimas specializuotais, internetu pasiekiamais kursais, optimizuoja galimybes susikurti tobulą savo asmenybės profilį, praturtinantį ne tik kasdienį gyvenimą, bet ir vertę darbo rinkoje (Fogle ir Elliott, 2014). Pastaroji, aktyviai veikiama globalizacijos, vis daugiau reikšmės suteikia užsienio kalbų išmanymui. Užsienio kalbų mokėjimas 2014 metais įvardintas kaip vienas iš trijų svarbiausių gebėjimų ir kompetencijų, reikalingų darbe, o interneto teikiamų galimybių dėka jis tapo prieinamas kone kiekvienam.²³ Nemokamas ir linksmas saviugdos būdas, naudojant internetines kalbos mokymosi platformas ar mobiliąsias programėles, pritraukia vis daugiau susidomėjusiųjų. Jis taip pat skatina asmeninį tobulėjimą, pasitelkiant visur šiomis dienomis kone kiekvieno turimus mobiliuosius elektronikos įrenginius – nešiojamuosius kompiuterius, planšetes ar išmaniuosius telefonus. Nors programos yra visur lengvai pasiekiamos, egzistuoja didžiulė jų įvairovė, kuri vartotoją dažnai vargina ir klaidina (Huffman ir Barbara, 1998).

²⁰ Howard, P., Duffy, A., Freelon, D., Hussain, M., Mari, W., & Mazaid, M. Opening Closed Regimes: What Was the Role of Social Media During the Arab Spring?. *SSRN Electronic Journal*. Prieiga per internetą: www.library.cornell.edu/.

²¹ Ross, A. (2015). *Parisians Use #PorteOuverte Hashtag for Those Seeking Safety From Attacks*. *TIME.com*. Prieiga per internetą: <http://time.com/4112428/paris-shootings-porte-ouverte/>.

²² Research on the Use of Khan Academy in Schools. SRI International. Prieiga per internetą: <http://www.sri.com/>.

Prieiga per internetą: http://www.sri.com/sites/default/files/publications/2014-03-07_implementation_briefing.pdf.

²³ Euskillspanorama.cedefop.europa.eu.(2015). *EU Skills Panorama - European Commission - Home*. Prieiga per internetą: <http://euskillspanorama.cedefop.europa.eu/>.

Atsižvelgiant į tai, projektų kūrėjai vis daugiau dėmesio privalo skirti produkto patrauklumui, komunikacijai ir pristatymui. Svarbiu ir netikėtu elementu naujosios kartos edukacinėse priemonėse tampa ir inovatyvus socialinių tinklų pasitelkimas – kaip priemonė mokytis užsienio kalbos.

Bandymas suprasti, kaip socialiniai tinklai ir įvairios mokymosi platformos internete gali būti panaudotos individualiame kalbų mokymosi procese, yra nauja ir aktuali tyrinėjimų tema, jungianti ne tik edukologijos ar komunikacijos, bet ir kitas socialinių bei humanitarinių mokslų sferas. Visgi atliktų tyrimų šia tema nėra daug, tačiau galime išskirti pavienes, mažos apimties iniciatyvas, aiškinančias šiuolaikinių komunikacijos priemonių panaudojimą bei iš jų kylančią motyvaciją mokytis užsienio kalbų nuotoliniu būdu (Kukulska-Hume, 2005, 2008; Traxler, 2009). Vienu reikšmingesnių bandymų aptarti socialių medijų panaudojimą edukaciniuose procesuose tarp Lietuvos tyrėjų, galima įvardinti 2012 m. organizuotą konferenciją „Socialinė medija: švietimo iššūkiai ir galimybės modernioje visuomenėje“.²⁴ Būtina atkreipti dėmesį, jog esamuose tyrimuose dominuojantis objektas – antrosios kalbos mokymasis, o šiame straipsnyje didesnis dėmesys skiriamas daugiakalbystei ir jos sampratai.

Atsižvelgiant į darbų pasirinktą tematiką, ypač lietuvių kalba, trūkumą, galima daryti prielaidą, jog trūksta bandymų apžvelgti šių dienų technologijų nemokamai teikiamą apčiuopiamą naudą bei galimybes jas įsisavinti. Būtent todėl atliktu tyrimu siekiama atskleisti galimybes, panaudoti nemokamas kalbos mokymosi platformas savarankiškame mokymosi procese. Siekiant įgyvendinti tikslą ir kuo plačiau atskleisti pasirinktą temą, išsikelti tokie uždaviniai:

1. Apžvelgti užsienio kalbų mokymosi socialiniuose tinkluose raidą.
2. Išanalizuoti teorines prieigas, galinčias paaiškinti mobiliųjų ir šiuolaikinių komunikacinių technologijų sąveikavimo reikšmę nuotolinio užsienio kalbų mokymosi procese.
3. Analizuoti galimybes panaudoti mobiliąsias programas savarankiškai mokantis užsienio kalbų nuotoliniu būdu.
4. Aptarti daugiakalbystės įgijimo ir panaudojimo vertę.

²⁴ MRU (2012). Social Media: Challenges And Opportunities For Education In Modern Society. International interdisciplinary scientific conference. Prieiga per internetą: [https://www.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/humanitariniu_mokslu_institutas/17278_Soc_media_WEB%20\(1\).pdf](https://www.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/humanitariniu_mokslu_institutas/17278_Soc_media_WEB%20(1).pdf).

5. Pristatyti nemokamų kalbos mokymosi platformų vartotojų patirčių tyrimo rezultatus.

Nors neretai galima išgirsti negatyvių nuomonių, jog veikla socialiniuose tinkluose ir yra patraukli, bet nėra vertinga ar padedanti tobulėti, šiame straipsnyje visgi bus pristatytos realios patirtys žmonių, kurie renkasi nemokamas internetines platformas kalbų mokymuisi, ir suvokia praktinę jų naudą. Tyrimui atlikti pasitelkiama ne tik mokslinių tekstų ir teorinių priegų analizė, bet ir kokybiniai struktūruoti interviu su nemokamų kalbos mokymosi platformų naudotojais. Šie interviu su respondentais iš Lietuvos suteikia unikalią galimybę pažvelgti į mūsų šalies gyventojų patirtis, mokantis užsienių kalbų savarankiškai ir tam renkantis internetinę prieigą.

Užsienio kalbų mokymosi socialiniuose tinkluose raida

Informacinių technologijų progresui sparčiai vystantis ir joms tampant vis svarbesnėmis mūsų kasdienėje rutinoje, nenuostabu, kad technologijų teikiama potencialą buvo pabandyta išnaudoti ir užsienio kalbų mokymosi srityje (Garrett, 2009). Ilgą laiką kalbos mokymosi kompiuteriu (angl. *Computer Assisted Language Learning, CALL*) rinkoje dominavo „Rosetta Stone“²⁵ programa. Nuo 1992 metų vartotojams prieinama, ši programa vis dar išlieka paremta sąsajomis tarp garso ir teksto identifikavimo. Nors ganėtinai statiška ir finansiškai nepatraukli²⁶, „Rosetta Stone“ be didelės konkurencijos klestėjo beveik dešimtmetį. Vis dėlto statiškoms technologijoms virstant mobiliosiomis, o internetui tampant vis labiau prieinamu, tendencijos užsienio kalbų srityje beveik per dešimtmetį pasikeitė radikaliai dėl šiuolaikinių komunikacijos priemonių teikiamų naujų galimybių.

Pirmasis socialinis tinklas, išskirtinai orientuotas į užsienio kalbų mokymąsi, rinkoje buvo pristatytas 2007 m. ir yra iki šandien atpažįstamas kaip „Livemocha“²⁷. Pradinis tinklo variantas buvo prieinamas tik kompiuteriu, tačiau

²⁵ Rosettastone.eu, (2015). *Official Rosetta Stone® – Learn a Language Online – Learn Spanish*. Prieiga per internetą: <http://www.rosettastone.eu/>.

²⁶ Rosettastone: pricing, (2015). *Official Rosetta Stone® – Learn a Language Online – Learn Spanish*. Prieiga per internetą: <http://www.rosettastone.eu/>.

²⁷ Livemocha by Rosetta Stone (2015). *Linkedin.com*. Prieiga per internetą: <https://www.linkedin.com/company/livemocha>.

dėl naujo, nemokamo ir integralaus mokymosi metodo greitai išpopuliarėjo. Šiuolaikinės technologijos įžengė į asmeninio kalbos mokymosi erdvės (angl. *Personal learning environment (PLE)*) periodą ir suteikė iki šiol neturėtą galimybę studijuojamą kalbą tobulinti su pasirinktos kalbos gimtakalbiais, tai daryti už mažesnę kainą bei būti įvertintiems operatyviu grįžtamuoju ryšiu (Tsai, Shen, Chiang, 2013). Nepaisant to, privačiai įsteigta kompanija, sėkmingai gyvavusi daugiau nei penkerius metus, 2013 m. buvo parduota rinkos milžinei „Rosetta Stone“. Būtina pastebėti, jog radikalius pokyčius lėmė ne vien tik „Livemocha“ biudžeto trūkumas, siekiant realizuoti ateities planus, bet ir tolimesnis komunikacinių technologijų poslinkis.

XXI a. antrosis dešimtmetis žymi mokymosi metodikos perėjimą nuo CALL (angl. *Computer Assisted Language Learning*) iki MALL (angl. *Mobile Assisted Language Learning*). Kartu su juo – ir platesnį egzistuojančių kalbos mokymosi įrankių pritaikymą mobiliajam amžiui. Būtent „Livemochos“ perpirkimas 2013 m. turėjo lemti jos atėjimą ir į mobiliąją rinką mobiliosios aplikacijos, skirtos išmaniam telefonui, forma (angl. *mobile application* ar *app*). Nepaisant to, 2015 m. buvusi vienvaldė rinkos lyderė šios mokymosi funkcijos pasiūlyti vis dar negalėjo²⁸, o „Rosetta Stone“ mobilioji programėlė naudotojų vertinama, kaip viena blogiausių tarp šiuo metu siūlomų²⁹. Natūralios aplinkybės lėmė, jog susidariusį vakuumą tokioje perspektyvioje srityje buvo būtina užpildyti, ir išnaudoti galimybes, kurias teikia šių dienų inovacijos. Tai lėmė, jog 2011 m. rinkoms pristatytas „Duolingo“ produktas, orientuotas į užsienio kalbų interaktyvų mokymąsi internetu, 2012 m. pasirodė mobiliąja aplikacija, skirta iOS operacinėms sistemoms, o beveik po pusės metų atsirado ir „Android“ operacinėms sistemoms skirta programėlė.³⁰ Nors tuo pat metu kūrėsi daug panašaus tipo įrankių, tačiau „Duolingo“ iš jų išsiskyrė iki šiol dar neišbandyta

²⁸ Livemocha: FAQ (2015). *Livemocha.com*. Prieiga per internetą: <http://livemocha.com/pages/frequently-asked-questions/#mobile>.

²⁹ Languages Around the Globe, (2015). *7 Awful Language Learning Apps to Avoid in 2015 – Languages Around the Globe*. Prieiga per internetą: <http://www.latg.org/2015/01/7-awful-language-learning-apps-to-avoid-in-2015.html/>.

³⁰ Mobilioji programėlė iOS operacinei sistemai „iTunes App Store“ buvo paleista 2012 m. lapkričio 13 d., „Android“ kurta programėlė „Google Play store“ pasirodė 2013 m. gegužės 29 d. *Introducing Duolingo for Google Glass and Android Wear. Learn a language*, (2015). *Introducing Duolingo for Google Glass and Android Wear. Learn a language. Plus.google.com*. Prieiga per internetą: <https://plus.google.com/+duolingo/posts/heGg77SqUY7>.

strategija – užsienio kalbų mokymąsi siūlyti nemokamai ir visam laikui. Anot programos kūrėjo L. von Ahn,³¹ kalbų mokymasis šiandien būtiniausias tiems, kurie neturi finansinio kapitalo. Kalba šiems žmonėms yra reikalinga būtent tam, kad padėtų rasti darbą. Pasirinkta strategija buvo greitai teigiamai įvertinta vartotojų, o mobilioji „Duolingo“ programėlė jau 2013 m. tapo metų programėlė „App Store“ bei „Google Play“ platformose. Galima pastebėti, jog tuo pačiu periodu visos kalbų mokymosi internetinės platformos ėmė įgyti mobilių aplikacijų formą. Remiantis tuo, darytina prielaida, jog socialiniai tinklai, dėl technologijų raidos iš statišku ir pasiekiamu tik per kompiuteryje esantį internetą, ėmė įgyti mobiliąją formą, ir netgi pasiūlė galimybę, naudotis tam tikromis jų paslaugomis atsijungus nuo interneto.

Vis dėlto technologijos pokytis, švietimo srities ekspertams pažįstamas kaip sąvokos *CALL* ir *MALL*, jau anksčiau įvardintas šiame straipsnyje, nėra vien savaeigis procesas. Tai daugybės suinteresuotų srities specialistų, siekiančių efektyviau išnaudoti šių dienų galimybes, darbo rezultatas. Technologijos, kurioms nebereikia jas statiškomis paverčiančių laidų, ir kurios beveik visada turi prisijungimą prie pasaulinio tinklo, pritraukia vis daugiau ne tik mokytojų ir tyrėjų dėmesio, bet ir sukuria mokymuisi patrauklią aplinką (Stockwell ir Sotillo, 2011). Tai lemia, jog sąlyčio taškus tarp motyvacijos naudotis socialiniais tinklais bei noro įgyti tam tikrus, konkrečiai apibrėžiamus, įgūdžius, šiuo atveju – išmokti užsienio kalbų, geriausiai įprasmina vis daugiau dėmesio sulaukianti *MALL* prieiga. Siekiant suvokti, kokie motyvai lemia jos populiarumą ir koks jos potencialas artimiausioje ateityje dar galėtų būti išnaudotas kalbų mokymosi srityje, būtina šį reiškinį pažinti išsamiau.

Mobiliosiomis technologijomis paremtas mokymasis (*MALL*)

Jau anksčiau tekste aprašyta *CALL* sąvoka, švietimo pasaulyje jau buvo žinoma nuo 1960 m. Nors dažnai pirmieji jo egzistavimo dešimtmečiai ir technologijos panaudojimo būdai, apibūdinami kaip konservatoriški ir slegiantys dėl kūrybiškumo trūkumo (Ballance, 2013), tačiau *CALL* tapo pirmąja inovacija,

³¹ USA TODAY (2015). *Duolingo: Apple's choice for App of the Year*. Prieiga per internetą: <http://www.usatoday.com/story/tech/columnist/talkingtech/2013/12/17/duolingo-apples-iphone-app-of-the-year/4042469/>.

pakeitusia iki tol dominavusią *TALL* (angl. *Teacher Assisted Language Learning*), orientuotą į normines švietimo metodikas. *CALL* vystymosi pradžioje apsiribojo audiolingvistine prieiga ir buvo naudojama, kaip alternatyva tradicinėms rašymo priemonėms, siekiant pasižymėti pastebėjimus. Nors ši mokymosi metodika nebuvo daug žadanti, tačiau su interneto populiarėjimu bei technologijų postūmiu atsirado ir daugiau *CALL* potencialo, kurį imta sėkmingai atrasti ir panaudoti. Nepaisant to, anot K. Beatty (2003), nuo pat koncepcijos įsigalėjimo, tai buvo prieiga, valdoma technologijų proveržio, o ne pati jį inicijuojanti.

Interneto atsiradimas ir padidėjęs prieinamumas suteikė galimybių ne tik pritaikyti tam tikrus mokymosi pratimus kompiuterių klasėse, bet ir kalbų besimokantiems žmonėms suteikė progą tęsti darbą ir už klasės ribų. Technologijoms pingant, tapo lengviau įsigyti nešiojamuosius prietaisus, kaip mobilieji telefonai, nešiojamieji kompiuteriai, o vėliau ir planšetės bei išmanieji telefonai – prietaisai, esantys kartu visur ir visada (Geddes, 2004). Tai suformavo naujai mokymosi metodikai plėtotis tinkamą aplinką.

Nors dažniausiai įvardijama *MALL* vardu, tačiau ši koncepcija taip pat gali būti atpažįstama ir kaip m-mokymasis arba mobilusis mokymasis (angl. *mobilearn*) (Chinnery, 2006). Tai švietime naudojamas būdas, kai kasdienės technikos funkcijos pasitelkiamos neformalioms mokymosi galimybėms išnaudoti. Toks būdas apima ne tik turinio naudojimą, tačiau skatina ir jo kūrimą bei dalijimąsi tuo pat metu. Atsižvelgiant į tai, jog *MALL* skatina vartotojų kūrybiškumą bei dalijimąsi patirtimi juos vienijančių socialinių tinklų terpėse, galima teigti, jog tai tiesioginis Web 2.0 technologijų panaudojimas, siekiant generuoti apčiuopiamą socialinių tinklų ir šių dienų komunikacinių technologijų vertę individualiose vartotojų mokymosi aplinkose.

Mobiliųjų technologijų prieinamumas ir jas naudojant pasiekiamais socialiniais tinklais, XXI a. tampa įprasta kasdiene praktika. Per paskutinį dešimtmetį stipriai į žmonių gyvenimą integruota technologija vis dažniau įvardijama, kaip viena sėkmingiausių ir greičiausiai įsisavintų, iš visų technologijos progreso produktų (Katz, 2008). Nors nuo amžiaus pradžios, į vis dažniau vartojamą *MALL* sąvoką, įeina tokie prietaisai, kaip nešiojamieji grotuvai, delniniai kompiuteriai, kuriuos šiandien jau pakeitė planšetės ir kiti mobilieji prietaisai, tačiau svarbiausia priemonė išlieka išmanieji telefonai. 2015 m. jais jau

naudojasi apie 4,43 milijardai žmonių, o 2019 m. numatomas padidėjimas iki 5,07 milijardo.³²

MALL yra pasiekiamas bet kur ir bet kada per prietaisus, kurie yra nedideli, autonomiški ir gana kompaktiški, kad būtų su mumis kiekvieną akimirka, tačiau statistiškai, dažniausiai patelkiant multifunkcinius mobiliuosius telefonus, gali būti skirstomas į dvi dalis (Geddes, 2004). A. Kukulska-Hume ir L. Shield 2010 m. pasiūlė idėją, mobiliosiomis technologijomis grįstą kalbų mokymąsi įvardinti, kaip besiorientuojantį į mokymosi turinį arba į mokymosi dizainą (Demouy, Kukulska-Hume, 2010). Į turinį orientuota prieiga dominavo *MALL* vystymosi pradžioje, kai užsienio kalbų mokytojams technologijų galimybės buvo žinomos labai mažai. Tai periodas, kurio metu trumposios žinutės buvo naudojamos žodyno tobulinimui, testams ar apklausoms atlikti (Norbrook, Scott, 2003). Atsiradus internetui, kalbos tobulinimui buvo naudojami vaizdo įrašai, kurie dėl ribotai prieinamo turinio, dažniausiai būdavo įrašyti anglų kalba. Besimokantieji gaudavo konkrečią informaciją žodžiu arba vaizdu, kuri turėjo būti persiunčiama mokytojui ar bendramoksliams. Toks mokymosi būdas skatino jau esančio turinio naudojimą, nesiekiant įtraukti studentų į bendravimą realiu laiku, ar naujo ir unikalaus informacinio turinio kūrybos. Tuo tarpu *MALL*, kuris orientuotas į mokymosi dizainą, kuria asmeninę mokymosi aplinką, kurioje studentas pats formuoja savo mokymosi stilių, ir yra įpareigotas, ne tik kurti naują kalbos mokymuisi naudingą turinį, bet ir juo dalintis su savo kolegomis, ir taip skatinti sistemos vystymąsi.

Būtent ši prieiga atskleidė mobiliojo kalbų mokymosi potencialą. Dar XX a. pabaigoje paskatino diskusijas, dėl technologijų pokyčio atsiradusią būtinybę internete prieinamas programas/mokymosi platformas pritaikyti mobiliajai aplinkai.³³ Motyvacija pokyčiams grindžiama tuo, jog mokymasis internete studentą įpareigoja skirti laiko formaliai veiklai, kuri suprantama kaip prievolė, ir neteikia jokio malonumo. Tuo tarpu visada pasiekiamas mobilusis mokymasis suteikia galimybių produktyviai išnaudoti netikėtai atsiradusį laisvą laiką. Nors vis labiau ėmė ryškėti kalbų mokymuisi mobiliojoje aplinkoje

³² Mobile Phone Users Worldwide 2013-2019 | Statistic. N.p., 2015: Prieiga per internetą: <http://www.statista.com/statistics/274774/forecast-of-mobile-phone-users-worldwide/>.

³³ Morita, M. (2003). 'The Mobile Based Learning (MBL) in Japan'. Proceedings of the First Conference on Creating, Connecting and Collaborating through Computing. Prieiga per internetą: <http://csdl2.computer.org/comp/proceedings/c5/2003/1975/00/19750128.pdf>.

potencialas , tačiau šios srities tyrėjams teko pripažinti, jog nepaisant produktų stokos, yra būtina dirbti, siekiant pagerinti ne tik mobilijam mokymuisi skirtų programų dizainą, bet ir funkcionalumą.

2011 m. A. Palalas atlikto tyrimo metu, pasitelktus *MALL* technologijas bei jomis besinaudojančius studentus, buvo pabandyta atidžiau panagrinėti lūkesčius bei motyvaciją, skatinančius naujasias technologijas įtraukti į jų asmeninį užsienio kalbų mokymosi planą. Tyrimo metu buvo išsiaiškinta, jog jo dalyviai daugiausiai dėmesio buvo pasiryžę skirti kalbos supratimo klausantis ir žodyno įtvirtinimui, tam tikros srities terminologijos, tarimo ir net sociokultūrinių kompetencijų gerinimui. Pagrindinė jų motyvacija buvo siekis kurso metu sustiprinti kompetencijas, kurios leistų orientuotis tam tikruose kalbos kontekstuose ir už klasės ribų (Larsen-Freeman, 2002). Kaip būtinas motyvacijų faktorius išryškėjo poreikis kurso metu derinti visas keturias kalbinės veiklos rūšis, vėliau jas praktiškai pritaikant bendraujant su bendramoksliais. Nors tyrimas apėmė gan mažą *MALL* vartotojų fragmentą, tačiau gautos išvados atspindi šių dienų technologijų pasiekimus. Šiuolaikinės mobiliosios technologijos, sąveikaudamos su socialiniais tinklais, jau gali pasiūlyti visų kalbinės veiklos rūšių – skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo – integruotus mokymosi metodus. Besimokantieji, šiuos metodus naudodami, gali dirbti ne tik programa, taip pat jiems suteikiama galimybė bendrauti ir su pasirinktos mokyti kalbos gimtakalbiais. Šiandieninis *MALL* mokymosi modelis gali pasiūlyti ne tik aktyvų mokymąsi bendradarbiaujant realaus pasaulio aplinkoje, ar pasiekti įvairių formų kalbos tobulinimui reikalingus išteklius, bet ir skatina vartotojų turinio kūrimą. Vartotojų savanoriškas įsitraukimas, siekiant tobulinti mobiliąsias mokymosi platformas, yra įvairiapusiškai naudingas. Jis skatina gilesnį kalbos pažinimą per analitinį mąstymą turinio kūrimo proceso metu. Taip pat platformų vartotojai inovatyviai sukuria pagrindą nemokamų mobiliųjų užsienio kalbų mokymosi aplikacijų išlaikymui.

Didėjantis technologijų integralumas, gausėjančios rūšys ir vis ilgesnis laikas praleistas jas naudojant, performuoja visuomenės įpročius – nuo tarpusavio komunikacijos iki būdų, gauti, naudotis ir įsisavinti įvairaus pobūdžio informaciją. Numatomos tolimesnės technologijų raidos tendencijos suponuoja tai, jog *MALL* technologijos raiška artimiausiu metu bus prieinama dar įvairesniais būdais ir formomis. Apibendrinat 2015 m. ateities prognozes orientuotoms į komunikaciją

mobiliesioms technologijoms, galima išskirti keturias prielaidas, kurios aktualios ir tolesnei *MALL* raidai. Tai vis jautresni vietos parametrai, kurie jau šiandien GPS funkcija iPhone ir iPad prietaisuose naudojantis automatiškai įdiegta mobiliąja aplikacija „Find My Friends“³⁴ (liet. „Rask mano draugus“) leidžia surasti fiziškai pasiekiamu atstumu žmones, esančius tavo kontaktų sąraš e. Programėlė gali būti integruojama ne tik į kontaktų knygą, bet ir į tokias mobiliąsias aplikacijas, kaip „Facebook Messenger“, „WhatsApp“, „Viber“ ir kt. Taip pat planuojamas tolesnis WiFi prieinamumo ir kokybės gerinimas kartu su ateities 5G ar LiFi technologija, kuri leis mobiliųjų prietaisų vartotojams tinklu naudotis ne tik pastebimai greičiau, bet ir jame praleisti techniškai beveik neberibojamą laikotarpį.

Dar vienas spėjimas ateičiai – didėjanti mobiliųjų prietaisų pasiūla, pasižyminti funkcionalumu. Viena šios srities novatorių neabejotinai galima įvardinti kompaniją „Apple“, kuri per pastaruosius metus rinkai pasiūlė du naujus mobiliuosius produktus, kuriuos neabejotinai galima įtraukti ir į švietimo sistemos raidą ateityje. Tai 2014 m. pristatytas produktas „Apple Watch“ ir 2015 m. pasirodęs „Apple Pencil“.³⁵ Ketvirtąją numatoma tendencija mobiliojoje aplinkoje galima įvardinti laukiamą mobiliųjų programėlių, kaip anoniminių socialinių tinklų, populiarėjimą. Nors tokio tipo aplikacijos vis dar yra orientuotos į nepatikimos ir nepatikrintos, emocijomis paremtos informacijos (paskalos, svajonės, baimės ir kt.) sklaidą, tačiau ateityje galėtų būti panaudotos, kaip nauja anoniminio socialinio tinklo forma, laikinai ir privačiai suburianti tam tikros srities informacijos siekiančius, tačiau asmeninio kontakto vengiančius, šiuolaikinių technologijų vartotojus.

Mobiliųjų programėlių panaudojimas savarankiškai mokantis užsienio kalbų

Įvairūs technologijų pokyčiai ir perėjimas iš industrijos į informacijos amžių formuoja naujo tipo visuomenę, tokioje terpėje ugdydami ne tik naujus įpročius, bet ir keisdami ją pačią. Pasak J. Palfrey ir U. Gasserio (2011), tai nuolat „sujungta“ visuomenė, kuriai nuolatinis priklausymas bendruomenei yra kone

³⁴ Friends, Find, and Apple Inc. 'Find My Friends On The App Store'. *App Store*. N.p. 2015.

³⁵ Apple Watch (2015). *Apple.com*. Rasta: <http://www.apple.com/watch/>. Apple Pencil (2015). *Apple.com*. Prieiga per internetą: <http://www.apple.com/watch/>.

būtinasi. Šį poreikį derinant su edukaciniais tikslais, galima paskatinti individus veikti skaitmeninėje bendruomenėje, siekiant vertingų rezultatų, pavyzdžiui, mokytis vienos ar kitos užsienio kalbos.

Neprašėjus dešimtmečiui nuo polifoninių melodijų ir pikseliuotų dvispalvių logotipų telefono ekrane, įvykęs technologijų progresas jau leidžia kalbėti apie mobiliųjų technologijų pasitelkimą ne tik pramogoms, bet ir edukaciniams tikslams. Visuomenėje jau įsitvirtinusios patogios priemonės, lengvai perkeliomos, galinčios lengvai adaptuotis ir integruotis į aplinką, dar ir galinčios suteikti malonumą jomis naudotis, nebėra kvestionuojamos dėl savo naudingumo ar būtinybės. Taip pat vyksta konkurencinė kova ne tik tarp didžiųjų mobiliųjų technologijų gamintojų „Apple“, „Samsung“ ir kt.³⁶, bet ir tarp naujų būdų šias technologijas išnaudoti užsienio kalbų mokymuisi.

Priemonės, leidžiančios pasitelkti mobiliąsias technologijas edukaciniuose procesuose, galima įvardinti labai paprastai – mobiliosiomis programėlėmis, labiau žinomomis, kaip „apps“ai“ (angl. *mobile applications*). Nuo technologijos atsiradimo 2008 m., aplikacijų skaičius radikaliai padidėjo, 2015 m. kiekvienoje dominuojančių mobiliųjų aplikacijų platformoje pateikdamas apie 1,5 mln. aplikacijų parsisiuntimui.³⁷ Iš jų, dėmesį labiausiai patraukia, šiame straipsnyje nagrinėjamai temai priskiriamos mobiliosios programėlės, išskirtinai orientuotos, į *MALL* technologija paremtą, užsienio kalbų nuotolinį mokymąsi. Verta pastebėti, jog jos visos gali būti naudojamos ne tik išmaniųjų mobilių telefonų aplinkoje, bet ir planšetėse, kurios nuo atsiradimo 2010 m., dažnai pakeičia didesnę, ir ne tokį patogų nešiotis, kompiuterį. Nepaisant išmaniųjų telefonų ir planšečių akivaizdžių skirtumų, juos sieja bendri veiklos principai, kuriais remiantis, galima daryti prielaidą, kodėl šios technologijos, kalbų, ar bet kokiam kitam mokymuisi, yra patrauklesnės nei tradicinės technologijos.

Būtina atsižvelgti į tai, jog kiekvienas, kažkam priklausantis prietaisas, tampa labai asmeniškąs. Jame susikuriama patraukli veiklai erdvė tiek turinio, tiek jo pateikimo atžvilgiu. Vartotojai savo prietaisams pritaiko ne tik garsinius ir vaizdinius, personalizuotus parametrus, bet ir kuria savo veiklos aplinką,

³⁶ Chen, Liyan. 'Cisco – In Photos: The World's Largest Tech Companies'. *Forbes*. N.p., 2015. Prieiga per internetą: <http://www.forbes.com/pictures/fjlj45fkfh/7-cisco/>.

³⁷ 'Number Of Apps Available In Leading App Stores 2015 | Statistic'. N.p., 2015. Prieiga per internetą: <http://www.statista.com/statistics/276623/number-of-apps-available-in-leading-app-stores/>.

rinkdamiesi mobiliąsias programas. Taip pat būtina pastebėti, jog mobiliosios technologijos, skirtingai nuo stacionarių ar nešiojamų kompiuterių, savo veiklos principais darbo metu skatina susitelkimą į vieną darbą, kuris pasirinktas, kaip pagrindinė veikianti programa, tuo tarpu palikdama kitas programas veikti jos fone. Tai leidžia vartotojams maksimaliai susitelkti, siekiant tam tikros srities pažinimo (Godwin-Jones, 2011). Neabejotinai reikšmingu posūkiu, nagrinėjamų technologijų vystymesi, tapo vis įmantresnių programavimo kalbų vartojimas mobiliųjų aplikacijų kūrimui, kurios suteikė galimybes „apps'ams“ suteikti daugiau vizualumo, integralumo bei kitų techninių galimybių. Pagerėjo garsų atpažinimo funkcijos, leidžiančios įgalinti žmogaus balsą, kaip vieną prietaiso valdymo įrankių. Pagerėjus balsų atpažinimui, mobiliuosius prietaisus vis lengviau pasitelkti, mokantis teisingo tarimo subtilybių. Atvirkštinis procesas, paskatintas mobiliosiose technologijose diegiamos, vis geresnių techninių parametrų, įrangos, suteikia galimybę prieš gerinant tarimą, mokytis ir kalbos, orientuojantis į verbalinės kalbos tobulinimą. Tuo tarpu vis didesnę reikšmę įgauna vartotojo sąsajos projektavimo sėkmė. Jos atveju kiekviena vartotojams pateikiamų aplikacijų turi pateisinti ne tik šiomis dienomis jai keliamus kokybės ir efektyvumo standartus, bet ir būti įdomi bei patraukli savo tikslinei grupei. Vadinamosios „euristikos“³⁸, arba sėkmingos programėlės kūrimo, principai atsikleidžia, jog nepaisant kuriamo „apps'o“ paskirties, jo populiarumui užtikrinti yra būdingos tam tikros savybės. Galima išskirti sistemos statuso matomumo poreikį, kuris užsienio kalbų mokymosi programėlėse naudojamas pasiektam progresui stebėti ir apibrėžti. Joms taip pat būdingas principas, reikalaujantis vartotojui suprantamų sąsajų tarp sistemos ir realaus pasaulio, kai pateikiama informacija turi turėti tam tikrą loginę seką ir atpažįstamas bei artimas žodines formuluotes. Mokantis kalbų, šis principas yra ypač aktualus, dėl besimokančiojo poreikio sekti nuoseklumu pagrįsto mokymosi plano. Jeigu šis planas sudarytas naudojantis informacija, galinčia praktiškai praversti ateityje, galima tikėtis, kad besimokantysis natūraliai priims ją kaip vertingą įsidėmėti. Iš daugelio kitų euristikų, kurių panaudojimas yra būtinas aplikacijų kūrimui, tačiau neminėtinas šiame straipsnyje, verta išskirti estetikos ir minimalaus dizaino poreikį programėlės kurti.

³⁸ Designprinciplesftw.com, '10 Usability Heuristics For User Interface Design | Design Principles FTW'. N.p., 2015. Web. Prieiga per internetą: <http://www.designprinciplesftw.com/collections/10-usability-heuristics-for-user-interface-design>.

Šiuolaikiniai mobiliųjų programėlių dizaino kūrėjai skiria savo pastangas ir laiką, siekdami sukurti klasikiniiais gero dizaino principais grindžiamą, tačiau inovatyvų dizainą, nuolatos atsižvelgdami į technologijų ir mokslo progresą, bei jį panaudodami kūrybiniame procese.³⁹ Naujosios kartos programos dizainas turi veikti kaip vientisa sistema, leidžianti sukurti vienodą patirtį, nepaisant naudojamos platformos ar įrenginio dydžio, o tai yra aktualu visoms užsienio kalbų mokymosi programoms, kurios pirmiausia ėmė veikti internete kaip socialiniai tinklai, o tik vėliau buvo konvertuotos į mobiliąsias aplikacijas. Labai svarbus yra, ryškus, iš anksto apgalvotas ir aukštos kokybės grafinis dizainas, kuris gali ne tik patraukti vartotoją, bet ir suteikti jam estetinį malonumą darbo su programėle metu.

Šiuolaikinių mobiliųjų mokymosi aplikacijų srities evoliucija nėra vien tik technologijų proveržio paskatintas procesas. Dėl plačių kūrėjų užmojų, vis didėjančių vartotojų reikalavimų ir siekio juos patenkinti, ji pati tampa viena priežasčių, skatinančių tolesnę proceso raidą. Didėjantis vartotojų skaičius, ir pačių programėlių pasirinkimo įvairovė, verčia kūrėjus netikėtai mąstyti ir pasiūlyti ne tik akiai patrauklų dizainą, bet ir naujas funkcijas, didesnę integralumą bei visa tai vienijančią, bendrą koncepciją. Šalia sėkmingų rinkoje pristatytų programėlių galima rasti ir daug kitų, ne tokių sėkmingų, skirtų kalbos mokymuisi, kurioms nebūdinga patraukli koncepcija, dizainas ar kiti sėkmingam projektui pageidaujami požymiai. Taip pat galima išskirti ir programėles, kurios yra nenuoseklios bei neintegruotos į platesnę mokymosi strategiją. Tokiomis aplikacijomis galima laikyti pavieniams kalbos kursams suprojektuotas, tik vienos iš keturių kalbinės veiklos rūšių ugdymui pritaikytas, ar kitas, ribotas mobiliąsias programėles. Nors mobiliosios aplikacijos vartotojams žinomos trumpiau nei dešimtmetį, tačiau akivaizdu, jog jos sulaukė didžiulio pasisekimo, ir buvo visuomenės priimtos kaip forma, galinti ne tik praturtinti laisvalaikį, bet ir suteikti bendravimo ar pažinimo džiaugsmą.

³⁹ Google design guidelines, „Introduction – Material Design – Google Design Guidelines“. N.p., 2015. Prieiga per internetą: <https://www.google.com/design/spec/material-design/introduction.html>.

Daugiakalbystės vertė

Globalizacijos kontekste sparčiai didėjantis užsienio kalbų mokėjimo poreikis skatina dar gilesnį jų mokymąsi. Vienos užsienio kalbos mokėjimas pamažu praranda potencialą darbo rinkoje ir pasaulio tendencijų formuojamoje daugiakultūrinėje aplinkoje, vietą užleisdamas daugiakalbystei. Remiantis 2011 m. Lietuvoje atliktu tyrimu, bent 46 % šalyje registruotų laisvų darbo vietų reikalaujama anglų kalbos, o rusų kalba buvo pageidaujama 47 % skelbimų (Kalninytė, 2011). Ne tokios populiarios, tačiau Lietuvos darbo rinkoje taip pat reikalingos vokiečių, lenkų, prancūzų, švedų, ispanų ir norvegų kalbos.⁴⁰ Užsienio kalbų nauda ir svarba tarptautinėje aplinkoje neabejojama jau seniai. Tai įrodo ir ES direktyvos, kurios yra už mokymosi politiką, skatinančią daugiakalbystę ES regione. Nurodomas ir konkretus „Barselonos tikslas“, numatytas dar 2002 m. – „kad europiečiai be savo gimtosios kalbos galėtų bendrauti dar bent dviem kalbomis“.⁴¹ Užsienio kalbų mokymuisi sulaukiant vis daugiau dėmesio, svarbios tampa ir jų mokymosi procesą gebančios paaiškinti teorinės prielaidos.

Dažnai naudojama ir viena lengviausiai suprantamų kvalifikacijų, kai išmoktos kalbos chronologine tvarka skaičiuojamos nuo įgytos gimtosios kalbos, kuri žymima kaip L1, iki pirmos užsienio kalbos arba antrosios įgytos kalbos L2, ir L3, kaip trečiosios mokamos arba antrosios mokamos kalbos. Svarbu paminėti, kad šiame straipsnyje kalbama apie mobiliąsias aplikacijas, kurios nėra prieinamos lietuvių kalba. Tai reiškia, jog žmonės, norintys pasinaudoti jų teikiama galimybe, privalo mokėti anglų kalbą, kurią galima įvardinti kaip L2. Taigi toliau bus orientuojamasi į besimokančiuosius trečiosios užsienio kalbos (L3), taip siekiant išryškinti mobiliųjų aplikacijų užsienio kalboms mokytis vartotojų ypatingas kvalifikacijas.

Nors L3 mokymosi poveikis žmonėms, kurių L2 – anglų kalba, yra beveik netyrinėtas, tačiau tam tikros išvalgos egzistuoja (Archibald, 2006). Trečiosios kalbos įgijimas dažnai gretinamas su antrosios kalbos mokymosi procesu, visgi

⁴⁰ Lietuvosdiena.lrytas.lt, (2015). *Signalas moksleiviams ir studentams: mokykitės užsienio kalbų!* Prieiga per internetą: <http://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/signalas-moksleiviams-ir-studentams-mokykites-uzsienio-kalbu.html>.

⁴¹ Eur-lex.europa.eu, (2015). *Daugiakalbystė – Europos turtas ir bendras rūpestis*. Prieiga per internetą: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=URISERV:ef0003&from=EN>.

verta pastebėti, jog žmogus, kuris išmoko vieną užsienio kalbą, yra jau perėjęs visą mokymosi procesą. Jo lūkesčiai yra dalinai formuojami turėtos mokymosi proceso patirties, kaip ir jo metu įgytų žinių apie save patį, kaip apie besimokantįjį, su tam tikromis asmeninėmis kvalifikacijomis. Taigi neretai daroma prielaida, jog dėl šių priežasčių L3 įgijimas yra lengvesnis procesas nei visiškai naujos pirmosios užsienio kalbos mokymasis (Archibald, 2006). Prielaida grindžiama tuo, jog mokantieji antrąją kalbą jau yra susipažinę su sąmoninga tekstų analize, turi išugdytą gebėjimą sutelkti dėmesį į skirtingos apimties kalbines struktūras, kaip garsas, žodis, tekstas, ar į fonologinį kalbos aspektą. Tokiems žmonėms būdingas didesnis garsinis jautrumas žodžiams, nes jie jau turi gebėjimą skirti garsus dviejų mokamų kalbų sraute. Tyrimais įrodyta, jog dvikalbių sukaupta patirtis tobulinant tų kalbų žodynus yra perkeliama ir į trečiosios kalbos mokymąsi (Keshevarz ir Astaneh, 2004). Taip pat empiriškai pagrįstas faktas, jog jei trečioji kalba bus tipologiškai artima vienai iš anksčiau išmoktų kalbų, naujosios kalbos mokymasis taip pat bus lengvesnis (Gallardo del Puerto, 2007). Straipsnyje minimose mobiliosiose aplikacijose siūlomų išmokti kalbų skaičius varijuoja nuo 9 iki kelių šimtų, tačiau dominuojantis vidurkis – 10 užsienio kalbų programėlei, tarp kurių dominuoja indoeuropiečių kalbos, priklausančios europinei jos atšakai. Remiantis tuo, galima daryti prielaidą, jog žmonėms, siekiantiems L3, ar ir kitų papildomų užsienio kalbų žinių (L4, L5, ...), naudojimasis jau minėtomis technologinėmis priemonėmis mokytis užsienio kalbų gali būti ne tik efektyvus, bet ir racionalus pasirinkimas.

Vis dėlto, nepaisant visų palankiai išsidėsčiusių aplinkybių, mokytis kalbas nuotoliniu būdu nėra pirminis pasirinkimas. Pirmiausia, turi būti priimtas sprendimas mokytis naujos užsienio kalbos. Anot J. Cenoz (2003), nors dvikalbystė ir turi teigiamą poveikį L3 mokymuisi, tačiau esminiais veiksmiais trečiosios ar tiesiog naujos užsienio kalbos įgijimui yra turimas požiūris ir motyvacija mokymosi procesui. Nors egzistuoja daugybė motyvacijos tipologijų, tačiau visose išskiriami ir psichologiniai tokie faktoriai: teigiamas požiūris į mokymąsi, tinkama ir pozityvias emocijas žadinanti mokymosi aplinka, gebėjimas eliminuoti stresą ir nerimą (Mačianskienė, 2004). Pedagoginėje literatūroje taip pat ypač daug dėmesio suteikiama tradicinio mokytojo vaidmeniui. Tradicijas keičiant inovacijomis, formuojasi nauji sąlyčio taškai, todėl mokymosi požymius, kuriamus mobiliosiomis aplikacijomis, būtina panagrinėti išsamiau, siekiant

suvokti, kokie veiksniai skatina, pasirinkusius *MALL* technologija pagrįstą mokymąsi, atsisakyti tradicinių užsienio kalbų mokymosi metodų.

Psichologinės savijautos reikšmė mokantis užsienio kalbų

Kalbant apie užsienio kalbų mokymąsi nuotoliniu būdu, būtų verta įvesti naują terminą, kuris akademiniam pasaulyje atpažįstamas kaip *SALL* (angl. *Self Assisted Language Learning*), ir vartojamas kalbant apie asmeninį kalbų mokymąsi, kuriam būdinga plati besimokančiojo autonomija (Gardner ir Miller, 2013). Tai lemia, jog proceso sėkmė priklauso tik nuo jo įdėtų pastangų, turimo požiūrio ir noro išmokti pasirinktą kalbą (Gardner, Moorcroft, Metforda, 1989). Anot N. Mačianskienės (2004), kalbų mokymuisi daro įtaką ir palankios mokymosi aplinkos sukūrimas, kuri turi būti jauki, šilta ir fiziškai patogi, kur dominuoja teigiamas emocinis klimatas. Pastarasis priklauso nuo tarpusavio santykių mokymosi aplinkoje, netgi mokytojo balso, požiūrio į mokymą, besimokančiuosius ar net humoro jausmo. Kalbant apie *MALL* technologijas ir kalbų mokymąsi nuotolinėje aplinkoje, akivaizdu, jog tokio tipo kalbų mokymasis padeda išvengti daugybės mokymosi procesui žalingų veiksnių.

Ne tik nuotolinėje, bet ir mobiliojoje mokymosi aplinkoje mokymasis tampa labiau paremtas individualiu siekiu išmokti užsienio kalbos, o ne būti jos išmokytam (Lin ir Hsieh, 2001). Asmeninė mokymosi aplinka, nors vis dar ribojama tam tikrų techninių parametrų, tačiau tampa vis lankstesnė besimokančiojo kontrolės atžvilgiu. Būtent naujojo tipo komunikacinių technologijų, pasitelkiamų užsienio kalbų mokymuisi, aplinkoje vartotojas labiau negu bet kada anksčiau yra atsakingas už savo mokymosi turinį ir strategiją, kaip ir pasirinkimą, ką mokytis, kiek ilgai ir kiek kartų tai kartoti (El-Tigi ir Branch, 1997). Kartu su pasirinkta mokymosi programa, vartotojas turi ir visiškai kitas galimybes negu ankstesnės kartos, pats formuoti savo mokymosi aplinką. Nešiojamosios technologijos – prietaisai, reikalingi kalbų mokymuisi, tampa prieinami beveik visur ir visada. Tai suteikia visas galimybes susikurti maksimaliai patogią aplinką mokymuisi, pašalinti visus galimus trikdžius: kaip nepageidaujamas garsinis fonas, šviesos stygius, estetiškai netenkinanti aplinka, tiesiog pakeičiant savo mokymosi vietą, kurios pasirinkimą apriboti šiomis dienomis gali tik bevielio interneto ar mobiliojo ryšio prieinamumas bei energijos

šaltinis. Komforto jausmą, mokantis kalbų pasitelkiant *MALL* technologiją, sustiprina ir galimybė laisvai rinktis mokymosi laiką, kai tradiciniai metodai dažnai reikalauja griežtos tvarkos pagal tiksliai apibrėžtą mokymosi tvarkaraštį. Naujoji technologija skatina vartotojus panaudoti dienos metu atsirandantį laisvą laiką efektyviam kalbų mokymuisi, kuris suteikia ne tik naujų žinių, bet yra sukurtas taip, jog besimokančiajam suteiktų ir malonią, žaidybinę patirtį.

Dar vienas svarbus mokymosi psichologinis aspektas – aplinkos nerimastingumas ir klasės aplinkos poveikis besimokančiajam. Tradicinėje aplinkoje dažnai jaučiama konkurencija, orientavimasis į užduoties atlikimą, o ne į rezultatą, ir nesaugi aplinka, kurią formuoja bendramoksliai (Palacios, 1998). Įvairūs tyrimai rodo, jog dominuojantys veiksniai, skatinantys neigiamas emocijas, yra patiriamas stresas dėl kalbėjimo užduočių, jaučiama baimė dėl klaidų. Taip pat fiksuojamas nerimas dėl įvairių atsiskaitymų, įskaitant pasirengimą ir pažymius, testų formą ir validumą, kaip ir laukiamų namų darbų vertinimų keliama dirgikliai. Didelė dalis komforto tradicinės pamokos metu iki šiol priklausė nuo pedagogo. Kadangi motyvacija mokymuisi tiesiogiai koreliuoja su pamokos metu patiriamais teigiamais jausmais: jei mokytis įdomu, jaučiamas sėkmės pojūtis įveikiant sunkumus, ar kitos papildomos teigiamos emocijos dėl pasiektų rezultatų, tuomet galima daryti prielaidą, jog mokymosi procesas bus sėkmingesnis (Mačianskienė, 2004). Iki šiol už tai iš dalies atsakingą mokytoją keičiant mobiliosiomis informacinėmis technologijomis, motyvacijos principai išlieka, tačiau pereinant į individualiai, paties besimokančiojo formuojamą mokymosi aplinką, mokytojo funkcijas perima naujosios technologijos. Šis esminis pokytis ne tik eliminuoja kylančių baimių potencialą, bet ir sukuria visas galimybes jas pakeisti didesnę motyvaciją galinčiomis suteikti priemonėmis. Mokymasis, paremtas *MALL* technologijomis, išlaiko galimybę tobulinti visus kalbos komponentus, tačiau kartu suteikia ir prieigą prie kalbos besimokančiųjų grupės, išsidėsčiusios visame pasaulyje. Tai lemia, jog dalyvaujant globalios klasės veikloje nebelieka gan artimų asmeninių ryšių, būdingų klasės kolegoms. Juos pakeičia anonimiškumo kriterijus ir laisvė savo identitetą pateikti ir formuoti pagal savo asmeninius pasirinkimus. Mokantis užsienio kalbos, dalyvaujant socialiniuose tinkluose per *MALL* technologijas, leidžiama net nenaudoti savo tikrosios tapatybės informacijos. Ją gali pakeisti sukurtas fiktyvus profilis. Dėl to tokio pobūdžio socialiniuose tinkluose vienijasi žmonės, motyvuoti mokytis kalbų,

išnyksta pasityčiojimo ar konkurencijos grėsmė, nes mokomasi savanoriškai, o ne priverstinai. Vis dėlto psichologiniai veiksniai nėra vieninteliai, lemiantys šių dienų užsienio kalbų išmanymo siekiančiųjų mokymosi būdo pasirinkimą. Esant šioms psichologiniams veiksniams, pasirinkimą neabejotinai gali nulemti ir produkto techninės savybės bei komunikacija, besireiškiančios kaip skirtingų kalbinės veiklų rūšių mokymosi priemonės.

Nemokamų kalbos mokymosi platformų vartotojų patirčių tyrimo rezultatų pristatymas

Šioje straipsnio dalyje pristatomi 2015 m. gruodžio mėnesį atliktų kokybinių struktūruotų interviu rezultatai. Atsakymus pateikė 24 atrinkti asmenys, rasti pritaikant „sniego gniūžtės“ principą. Šis atrankos metodas yra naudojamas tada, kai respondentų grupė yra sunkiai prieinama, o tyrėjui parinkus keletą žinomų, pasiekiamų individų, dėl jų rekomendacijų, atsakovų grupė praplečiama (Handcock ir Gile, 2011). Apibendrinus respondentų pateiktus duomenis, galima teigti, jog grupė buvo sudaryta iš aktyvių socialinės medijos vartotojų, kurių amžiaus grupė leidžia juos priskirti prie šiuolaikinių išmaniųjų technologijų procesų paliestos visuomenės, atpažįstamos ir skaitmeninės kartos vardu. Galima teigti, jog ją reprezentuoja užsienio kalbų mokymosi platformų esami ir potencialūs vartotojai, kurie suinteresuoti tokio tipo produktų panaudojimu. Tyrimo dalyvių grupė buvo sudaryta iš 12 vaikinių ir 12 merginų. 19 iš jų pateko į 20-25 metų amžiaus grupę. Tai aktyvūs socialinių tinklų naudotojai, kurie visi turi aktyvią savo paskyrą „Facebook“ platformoje. 17 respondentų turi savo paskyrą „Google+“, tačiau būtina įvertinti tokį veiksni, jog tokios paskyros susikūrimas buvo automatizuotas visiems „Gmail“ vartotojams. Apklaustieji asmenys taip pat aktyviai dalyvauja „Pinterest“ (13), „LinkedIn“ (13) ir „Twitter“ (12) socialiniuose tinkluose. Tyrimo dalyvių, nenorėjusių atskleisti savo tapatybės, vardai yra pakeisti.

Kokybinio interviu metodu buvo siekiama išsamiau išanalizuoti nagrinėjamą temą bei įvertinti apklaustų asmenų pasaulio sampratą nagrinėjamos temos atžvilgiu (Kvale, 1996). Metodą taikant mažam dalyvių skaičiui, siekiama įsigilinti į apklaustųjų požiūrį, kuris vėliau galėtų būti palyginamas su teorinės turinio analizės metu išskirtais rezultatais. Kokybinis interviu metodas leidžia

išsamiau pažvelgti į apklaustųjų vertybes ir požiūrius, jų priežastis ir paaiškinimus dėl galimų pasirinkimų. Respondentams buvo pateikta 13 struktūruotų klausimų (1 priedas).

Interviu metu išryškėjo, jog beveik daugelis dalyvių (22) gali būti įvardyti kaip daugiakalbiai, nes tik 2 respondentai be gimtosios kalbos mokėjo tik vieną užsienio kalbą (anglų k.). Buvo atskleista ir tai, jog visi tyrimo dalyviai buvo girdėję apie „Duolingo“ mokymosi platformą, kurią patys tyrimo dalyviai išskyrė kaip geriausiai matomą ir prieinamą. Tuo tarpu su „Memrise“ buvo susipažinę 8 respondentai, „Livemocha“ – 6, „Busuu“ – 4. Respondentams populiariausia yra „Duolingo“ platforma, kurioje paskyras turi net 20 apklaustųjų. Tuo tarpu kituose tiriamuose produktuose respondentų dalyvavimas yra labai ribotas. Kitais klausimais buvo siekiama pažvelgti į tradicinės užsienio kalbų mokymosi patirtis, jų santykį su šiuolaikinių technologijų naudojimu. Taip pat buvo vertinama nuomonė, apie nuotolinio kalbų mokymosi produktų bendrusius bruožus ir komunikaciją, jos reikšmę, pasirenkant tokią mokymosi metodiką, ir konkrečius produktus. Tyrimo metu atskleista ir vertinga tyrimo dalyvių nuomonė apie socialinių medijų kaip edukacinių priemonių panaudojimą. Toliau išsamiau pateikiamas kiekvieno įvardinto elemento vertinimas.

Tradicinės užsienio kalbų mokymosi patirtys. Įvertinus 24 respondentų pateiktus atsakymus, išryškėja, jog jų užsienio kalbų aplinkoje dominuoja įprastinė pamokų mokyklose, paskaitų universitete ar privačių kursų praktika. Daugelis atsakiusiųjų siekė praplėsti įgytas žinias pritaikydami mokymosi skaitmeninėje erdvėje galimybes (kompiuteriniai žaidimai, muzika, „YouTube“ pamokos). Daug dėmesio skiriama kalbų mokymuisi iš kitakalbių, bendraujant su jais tiesiogiai. Anot respondentų, būtent buvimas svetimios kalbos aplinkoje, gebėjimas ją pasitelkti kasdienėse situacijose ir komunikacijoje su gimtakalbiais, yra vieni pagrindinių elementų, siekiant išmokti užsienio kalbą. Visi atsakiusieji buvo naudoję bent vieną nuotolinio užsienio kalbų mokymosi platformų siūlomų mobiliųjų aplikacijų. Vis dėlto jų naudą iš gautųjų atsakymų apibrėžti sunku, nors, interviu dalyvio Vytauto nuomone, „naudodamasis programėlėmis nors ir ne taip greitai pasiekiu rezultatų, tačiau jie išlieka ilgiau (dėl mokymosi neapibrėžtą laiko tarpą)“.

Šiuolaikinių technologijų priemonės mokantis užsienio kalbų. Siekiant susipažinti su respondentų patirtimi naudojant šiuolaikines internetines

prieigas užsienio kalbų mokymosi procese, buvo užduotas klausimas „Kokia Jūsų patirtis naudojantis šiuolaikinėmis technologijomis?“. Respondentai išskyrė internetinius kursus bei interaktyvias pamokas. Ne kartą įvardijamas ir socialinių medijų panaudojimas, kai jose sekamos paskyros, publikuojančios po žodį per dieną pasirinkta užsienio kalba, ir taip plečiamas besimokančiojo asmeninis žodynas. Respondentai teigiamai įvertino ir jų universitetuose naudojamos „Moodle“ darbo aplinkos bei „Erasmus+“ internetinės kalbos mokymosi platformos naudą. Apibendrinant sukauptas patirtis, galima pacituoti tyrimo dalyvio Vaido žodžius: „lyginant su kalbų mokymusi tradiciškai, elektroninės priemonės suteikia daugiau pranašumų ir galimybių išmokti situacinės kalbos, padidinti tempą įsisavinant kalbą, o tai skatina vartoti kalbą kokybiškiau ir taisyklingiau“.

Vartotojų lūkesčiai dėl nuotolinio užsienio kalbos mokymosi platformų. Respondentai pripažįsta tokių programų pridėtinę naudą kalbų mokymosi procese. Vyrauja nuomonė, jog tai perspektyvi ir naudinga mokymosi metodika, patraukli savo žaidybine forma, tačiau, remdamiesi asmenine patirtimi, daugelis atsakovų teigia, jog tai yra tik papildymas pagrindiniams, dominuojantiems tradiciniams užsienio kalbų mokymosi būdams. Pagalbinė funkcija jiems priskiriama dėl dviejų dominuojančių apribojimų – motyvacijos stokos savarankiškai koordinuoti savo mokymosi procesą bei tokių žinių oficialaus vertinimo nebuvimo. Respondentė Laura apgailestauja, kad nors ir daug laiko praleidžia naudodamasi nuotolinėmis užsienio kalbos mokymosi platformomis, tai niekada nebus oficialiai įvertinta: „nesu girdėjusi, jog kursai internetu būtų laikomi lygiaverčiai kursams kalbų mokykloje (dėl sertifikavimo)“. Taigi būdama patrauklia ir galinčia papildyti užsienio kalbų žinias mokymosi alternatyva, vis dar nėra prilygstanti tradiciniams edukaciniams metodams.

Nuotolinio užsienio kalbos mokymosi platformų pasirinkimo motyvai. Tyrimo metu buvo siekta išsiaiškinti, ar iš tiesų vartotojams yra patrauklesni, nemokamai prieinami, internetiniai produktai. Nors tokiai nuomonei pritarė daugelis respondentų, tačiau išryškėjo nuomonė, jog ribotos prieigos (mokamos) kalbos mokymosi platformos siejasi su aukštesne jų kokybe ir didesniu individualiam klientui skiriamu dėmesiu. Dar vienas mokamų produktų pasirinkimą skatinantis veiksnys yra tas, jog „sumokėdamas žmogus jaustų atsakomybę už perkamą produktą ir būtų didesnė tikimybė, jog labiau pasistengtų vertinti teikiamas paslaugas (t. y. kalbos mokymąsi)“ (tyrimo dalyvis

Tomas). Iš 4, interviu metu pristatytų ir aptartų kalbos mokymosi platformų, net 20 respondentų pirmenybę teiktų visiškai nemokamai „Duolingo“ platformai.

Platformų komunikacijos socialiniuose tinkluose vaidmuo. Kadangi užsienio kalbų mokymosi platformos yra ir aktyvios socialinių tinklų dalyvės, respondentų taip pat buvo teiraujamasi, ar jie seka jų paskyras socialiniuose tinkluose, ir kaip vertina pasirinktą komunikaciją. „Duolingo“ platforma vėl buvo labiausiai matoma ir jos komunikacija socialiniuose tinkluose vertinta geriausiai, o tai kažkiek sąlygoja ir išankstinis susipažinimas su produktu. Tyrimo dalyviai Martynas ir Vaidas teigė, kad „savo minimalizmu bei ypatingai akiai patrauklia grafika puslapis patraukia ir įsirežia į atmintį“, taip pat „labai patraukli jos grafinė sąsaja ir galimybė dalintis savo mokymosi rezultatais su draugais arba netgi su mokytojais“. „Duolingo“ komunikacija tyrime dalyvavusius asmenis žavėjo labiausiai. Apibendrinant galima teigti, jog aktyvesnė, vizualiai vientisa, aiški, motyvuojanti komunikacija socialiniuose tinkluose yra stiprus veiksnys, lemiantis didėjančią „Duolingo“ populiarumą. Respondentų atsakymai atkreipia dėmesį, jog svarbiausias ir daugiausia dėmesio sulaukiantis komunikacijos kanalas yra „Facebook“, tuo tarpu „Twitter“, dėl dubliuojamo turinio, nėra toks patrauklus ar įdomus. Kadangi komunikacija socialiniuose tinkluose respondentų vertinama kaip būtinybė, nagrinėjamų platformų tikslingai publikuojamas kokybiškas turinys yra labai vertingas, siekiant pritraukti naujus potencialius vartotojus, ar bent juos sudominti užsienio kalbų mokymusi.

Užsienio kalbų mokymosi platformų vizualizacija. Tyrimo dalyviai dėl aukštos grafikos kokybės daugiausiai dėmesio skiria „Duolingo“ platformai, tačiau be dėmesį patraukiančio, gražaus, patrauklaus, estetinio vizualinio pateikimo, kitų privalumų beveik neįžvelgiama. Tik keli atsakiusieji dėl tokio tipo komunikacijos sutapatina mokymosi procesą su žaidimu, nes „tai tikrai paverčia tiek patį produktą, tiek mokymosi procesą kur kas patrauklesniais, labiau įtraukiančiais“ (respondentas Vytautas). Vis dėlto verta pastebėti, jog iliustracijos nebuvo išskirtos kaip esminės komunikacijos formos. Dažniau vertinama platformos komunikacijos visuma, kurioje vizualizacijos atlieka tik papildomą, tačiau labai svarbią funkciją – sudomina vartotoją.

Socialinių tinklų panaudojimas edukaciniame procese. Respondentams uždavus klausimą: „ar esate susipažinęs su socialinių tinklų panaudojimu kaip mokymosi priemone minėtose aplikacijose?“, daugiau nei pusė

jų atsakė neigiamai. Tuo tarpu jų pasiteiravus, „kaip vertinate tokių metodų panaudojimą užsienio kalbų mokymosi procese?“, buvo sulaukta absoliučiai teigiamo vertinimo. Daugiausiai dėmesio sulaukė socialinių tinklų teikiamos galimybės bendrauti su tiesioginiais kalbos, kurios mokomasi, atstovais. Ši praktika ne tik pagilina kalbos žinias, bet ir skatina gilesnį, supančios aplinkos, kitų kultūrų pažinimą bei asmeninį tobulėjimą platesniu negu vien kalbų mokymosi mastu. Tokia metodika „dar labiau įtraukia į mokymosi procesą, jį padaro dinamiškesnį, nei tradiciniai mokymosi metodai“ (tyrimo dalyvis Vytautas). Kartu tai „didina kalbos aplikacijų patrauklumą ir žinomumą, kuria kalbų mokymosi aplikacijų bendruomenės ir įgalina dar labiau tobulinti mokymosi priemones ir sąsajas su vartotoju“ (respondentas Vaidas).

Apibendrinant kokybinių interviu metu gautus rezultatus, galima pastebėti kelias tendencijas. Pirmiausia, daugelis respondentų išreiškia teigiamą nuomonę ir pritarimą šiuolaikinių interneto technologijų panaudojimui mokantis užsienio kalbų. Nors ir pripažįstama, jog šios technologijos vis dar ribotai pritaikomos ir negali visiškai pakeisti tradicinių mokymosi būdų, tačiau galimas jų indėlis pagilinti pasirinktą (-as) kalbą (-as) yra neginčijamas. Interviu rezultatai pagrindžia ir socialinių medijų reikšmę nagrinėjamuose procesuose. Nors jų, kaip edukacinių priemonių, potencialas dar beveik neatskleistas, tačiau remiantis preliminariomis respondentų įžvalgomis, ateityje tai galėtų tapti tolimesnė tokio tipo technologijų vystymosi kryptis. Kalbų mokymosi platformų paskyros socialiniuose tinkluose patraukliai ir žaismingai pristato galimybes nemokamai išmolti užsienio kalbas ir tai daryti bet kur, bet kada naudojantis mobiliosiomis aplikacijomis. Taip pat dėmesys skiriamas daugiakalbystės teikiamai naudai bei šalutiniams procesams: kaip įvairių kultūrų, tradicijų pažinimas, kuris papildo tradicinį kalbos mokymąsi sampratą, suteikdamas jam naujų, patrauklių ir vertingų požymių.

Išvados

Nagrinėjant ribotai prieinamas naujojo amžiaus komunikacines teorijas, buvo iškelta gebėjimo ir tinkamumo jas efektyviai pritaikyti žmonėms naudingoje praktikoje problema. Jai pagrįsti straipsnyje aptariama mobiliosiomis technologijomis paremta, kalbos mokymąsi nagrinėjanti, teorinė koncepcija

(MALL), kuri įrodo, jog šiuolaikinė skaitmeninė visuomenė, sumaniai pasitelkdama socialinius tinklus, gali savo dėmesį nukreipti į vertingus saviedukacinius procesus – kaip nuotolinis užsienio kalbų mokymasis.

Apžvelgiant užsienio kalbų mokymosi socialiniuose tinkluose raidą, paaiškėjo, kad šiuolaikinei visuomenei technologijos, internetas ir socialinių tinklų prieiga yra kasdienė būtinybė. Todėl XXI a. pradėtas skirti ypatingas dėmesys internete pasiekiamų mokymosi platformų pritaikymui ir mobiliajai aplinkai. Šių programėlių patrauklumą savarankiškam kalbų mokymuisi lemia keletas veiksnių: a) labai svarbi patogė ir lengvai suprantama vartotojo sąsaja; b) vartotojai sutelkia dėmesį ir į dizaino patrauklumą, kuris internetinėje terpėje kaskart turi būti dar išmanesnis ir interaktyvesnis; c) gaunama nauda ir šių programėlių pristatymas viešojoje erdvėje. Svarbiu atspirties tašku programėlių pritaikymui savarankiškam kalbų mokymuisi galime vadinti 2011 m. sukurtą interaktyvią „Duolingo“ mokymosi platformą, kuri dar ir šiandien yra savo srities lyderė. Atliktų kokybinių struktūruotų interviu rezultatų analizė parodė, jog tyrimo dalyviai iš Lietuvos pripažįsta nuotolinio užsienio kalbų mokymosi priemonių teikiamą naudą, aktyviai jomis naudojasi ir vertina itin teigiamai, tačiau įžvelgia ir jų ribotumą tradicinių mokymosi būdų atžvilgiu. Pasigendama galimybės šį mokymosi procesą formalizuoti, pavyzdžiui, gauti pasiektą lygį ir žinais patvirtinantį pažymėjimą. Būtent todėl kol kas išmaniosios technologijos negali visiškai atstoti ar pakeisti tradicinių kalbos mokymosi būdų. Išryškėjo ir tai, jog socialinių tinklų panaudojimas kaip edukacinė priemonė – vis dar nežinomas, tačiau potencialiai labai vertingas mokymosi metodas.

Nors šis tyrimas buvo tik bandymas įžengti į menkai plėtotą ir tirtą terpę – nemokamų kalbos mokymosi platformų panaudojimą savarankiškame mokymesi, jo rezultatai gali būti naudingi tolesniam gilinimuisi į šią temą, bandant analizuoti šį reiškinį iš dar įvairesnių pusių. Tolimesnių tyrinėjimų metu svarbu dėmesio skirti ne tik platformų vartotojams ir jų patirtims, bet ir pačių mokymosi priemonių turiniui, taip pat kelti klausimą, kaip jas būtų galima pritaikyti ir panaudoti mokymuisi auditorijose, siekiant praturinti mokymo(si) procesą.

Literatūros sąrašas

- Archibald, J. (2006). *A review of the literature on second language learning*. Edmonton, AB: Alberta Education.
- Ballance, O. J. Mobile Language Learning: More than Just "The Platform" (A commentary on Glenn Stockwell's "Using Mobile Phones for Vocabulary Activities: Examining the Effect of the Platform," *Language Learning & Technology*, Vol. 14, No. 2).
- Beatty, K. (2003). *Teaching and researching Computer-Assisted Language Learning*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Cenoz, J. (2003). The additive effect of bilingualism on third language acquisition: A review. *International Journal Of Bilingualism*, 7(1), 71–87.
- Chinnery, G. M. (2006). *Emerging technologies, going to the MALL: Mobile Assisted Language Learning*. *Language Learning & Technology*, 10, 9–16.
- Demouy, Valerie, and Agnes Kukulska-Hulme. 'On The Spot: Using Mobile Devices For Listening And Speaking Practice On A French Language Programme'. *Open Learning: The Journal of Open and Distance Learning*, 25.3 (2010), 217–232.
- El-Tigi, M., & Branch, R.B. (1997). *Designing for interaction, learner-control, and feedback during web-based learning*. *Educational Technology*, 37(3), 23–29.
- Fogle, C., & Elliott, D. (2014). *The Market Value of Online Degrees as a Credible Credential*.
- Gallardo del Puerto, F. (2007). Is L3 Phonological Competence Affected by the Learner's Level of Bilingualism?. *International Journal Of Multilingualism*, 4(1), 1–16.
- Gardner, D., & Miller, L. (2013). Self-access managers: An emerging community of practice. *System*, 41(3), 817–828.
- Gardner, R., Moorcroft, R., & Metforda, J. (1989). Second Language Learning in an Immersion Programme: Factors Influencing Acquisition and Retention. *Journal Of Language And Social Psychology*, 8(5), 287–305.
- Garrett, N. (2009). Technology in the service of language learning: trends and issues, republication from *The Modern Language Journal*, 75, 1991, 74–101. *The Modern Language Journal*, 93(s1), 697–718.

- Geddes, S. J. (2004) Mobile learning in the 21st century: benefit to learners. Prieiga per internetą: <http://knowledgetree.flexiblelearning.net.au/edition06/download/geddes.pdf>.
- Godwin-Jones, R. (2011). Mobile apps for language learning. *Language Learning & Technology*, 15(2), 2–11.
- Handcock, M. and Gile, K. (2011). Comment: On The Concept Of Snowball Sampling. *Sociological Methodology*, 41(1), 367–371.
- Huffman C., Barbara K. (1998). Variety for sale: Mass customization or mass confusion?, *Journal of Retailing*, Volume 74, Issue 4, Autumn.
- Kalninytė, A. (2011). Ar Lietuvos įmonėms reikia daugiakalbių darbuotojų?. *Kalbotyra*, 63(3).
- Katz, J. E. (2008). *Handbook Of Mobile Communication Studies*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Keshavarz, M. H. & Astaneh, H. (2004). The impact of bilinguality on the learning of English vocabulary as a foreign language (L3). *Bilingual Education and Bilingualism*, 7(4), 295–302.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: SAGE.
- Larsen-Freeman, D. (2002). Language acquisition and language use from a chaos/ complexity theory perspective. In C. Kramsch (Ed.), *Language acquisition and language socialization: ecological perspectives*, pp. 33–46. London: Continuum.
- Lin, B., & Hsieh, C. (2001). *Web-based teaching and learner-control: A research review*. *Computers & Education*, 37, 377–386.
- Mačianskienė, N. (2004). *Užsienio kalbų mokymosi strategijos* (p. 127). Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
- Norbrook, H., & Scott, P. (2003). 'Motivation in mobile modern foreign language learning'. In J. Attewell, G. Da Bormida, M. Sharples, & C. Savill-Smith (Eds.), *MLEARN 2003: Learning with mobile devices*, pp. 50–51. London: Learning and Skills Development Agency. Prieiga per internetą: <http://www.lsda.org.uk/files/pdf/1421.pdf#>.

- Palacios, L. M. (1998). *Foreign Language Anxiety and Classroom Environment. A Study of Spanish University Students (Language Anxiety)*. The University of Texas at Austin (0227).
- Palalas, A. (2011). Mobile-assisted language learning: designing for your students. In S. Thoušny & L. Bradley (Eds.), *Second language teaching and learning with technology: views of emergent researchers*, pp. 71–94. Dublin: Research-publishing.net.
- Palfrey, John G. & Urs Gasser. (2011). "Reclaiming an Awkward Term: What We Might Learn from 'Digital Natives'," *7 I/S: A Journal of Law and Policy for Information Society*.
- Stockwell, G. & Sotillo, S. (2011). Call for Papers for Special Issue of LLT. Theme: Mobile Language Learning. *Language Learning & Technology*, 15(3), 130.
- Traxler, J. (2009). Learning in a mobile age. *International Journal Of Mobile And Blended Learning (IJMBL)*, 1(1).
- Tsai, C., Shen, P., & Chiang, Y. (2013). The Application of Social Networking Sites (SNSs) in e-Learning and Online Education Environments. *International Journal Of Web-Based Learning And Teaching Technologies*, 8(3), 18–23.

Priedas 1

Interviu klausimai

1. Koku lygiu įvertintumėte Jūsų mokamas užsienio kalbas (savo užsienio kalbos mokėjimą prašau įvertinti pagal Bendruosius Europos kalbų matmenis nuo A1 (pradedantis vartotojas) iki C2 (geras vartotojas)?
2. Kokia Jūsų iki šiol turėta kalbų mokymosi patirtis (kokiais būdais iki šiol mokėtės užsienio kalbų – bendraudami tiesiogiai, užsienio kalbų pamokose, naudodamiesi įvairiomis aplikacijomis, kt.)?
3. Apie kokias nuotolinių užsienio kalbų mokymosi platformas jau esate ką nors girdėję?
4. Kokia Jūsų patirtis naudojantis šiuolaikinėmis technologijomis (prašoma pasidalinti patirtimi, kokiomis technologijomis iki šiol naudojotės mokydami užsienio kalbų – mobiliosiomis programėlėmis, socialiniais tinklais, nuotolinio mokymosi platformomis, interaktyviomis pamokomis ir t. t.)?

5. Kokie Jūsų lūkesčiai dėl nuotolinių užsienio kalbų mokymosi platformų (kviečiu pasidalyti savo nuomone ir lūkesčiais dėl nuotolinių užsienio kalbų mokymosi priemonių, t. y. ar manote, jog tai naudinga, perspektyvu ir įdomu, ar norėtumėte jas išbandyti ir t. t.)?
6. Kokiems nuotolinio kalbų mokymosi produktams skirtumėte pirmenybę – mokamiems ar ne? Kodėl?
7. Kurį nemokamą produktą rinktumėtės iš 4-ių pateiktų? Kodėl jis jums yra priimtinesnis?
Busuu (<https://www.busuu.com/>), *Duolingo* (<http://duolingo.com/>), *Livemocha* (<http://livemocha.com/>), *Memrise* (<https://www.memrise.com/>).
8. Kokiems socialiniams tinklams ir mokymosi platformoms skiriate pirmenybę? Kodėl?
9. Apžvelgiant kiekvienos mokymosi platformos (**BUSUU, DUOLINGO, LIVEMOCHA, MEMRISE**) komunikaciją socialiniuose tinkluose, kaip galėtumėte jas įvertinti? Ką išskirtumėte ir kodėl? Ar pats sekate šias platformas socialiniuose tinkluose?
10. Kaip vertintumėte minėtų platformų vizualizaciją, kuri atsispindi ir jų komunikacijoje socialiniuose tinkluose?
11. Kokia Jūsų nuomonė apie kalbų mokymąsi savarankiškai, pasitelkiant socialinius tinklus, mobiliąsias aplikacijas ir įvairias mokymosi platformas?
12. Kokiuose socialiniuose tinkluose turite savo paskyrą? Kuriuos iš jų reguliariai naudojate?
13. Kuriose iš nuotolinio mokymosi platformų turite savo paskyrą? Kurias iš jų reguliariai naudojate?

Sandra Baltkojytė

Vytautas Magnus University, Lithuania
sandra.baltkojyte@vdu.lt

Vigilija Žiuraitė

Vytautas Magnus University, Lithuania
vigilija.ziuraite@vdu.lt

**THE USE OF FREE LANGUAGE LEARNING PLATFORMS FOR
INDIVIDUAL LEARNING PROCESS**

Summary. Even though modern communication technologies are already employed in various processes starting from remotely initiated political revolutions or massive help initiatives to individually accessible self-development opportunities, attention of researchers is still attracted by global processes, while their use at individual level stays not fully revealed. Therefore, this article aims to research the interaction within social media and foreign language learning, which may contribute to the development of an ordinary internet user. The reader is invited to look at people's activity in social networks not only as an entertainment but also as a possibility of informal and individual learning. The study focuses on identifying possibilities to use the free language learning platforms for individual learning process. Taking into account the newest trends in the labour market, where more and more attention to the knowledge of foreign languages is being paid, we can notice that people are looking for diverse ways to develop their language skills. Nowadays mobile technologies together with social networks can already supply all types of language skills: reading, writing, listening and speaking. The user interacts not only with a program but also with other people from all over the world. Structured qualitative interviews with Lithuanian participants have revealed that individual foreign language learning online is seen as an undeniable and useful practice. Nevertheless, internet language learning platforms cannot yet replace the traditional language learning methods.

Keywords: contemporary society, free language learning platforms, mobile applications, multilingualism.